

Total No. of Printed Pages—16

6 SEM TDC GEED (CBCS) 6.1/6.2/6.3

2 0 2 2

(June/July)

EDUCATION

(Generic Elective)

Paper : GE-6.1/6.2/6.3

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GE-6.1

(Education in Post-Independent India)

1. তলৰ প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : 1×8=8

Answer the following questions :

(a) বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা আয়োগ, ১৯৪৮-৪৯ৰ সভাপতি
কোন আছিল ?

Who was the Chairman of the University
Education Commission, 1948-49?

(2)

- (b) ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো সংশোধনীৰ দ্বাৰা শিক্ষাক সমৰতী সূচীৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে?

Which amendment of the Indian Constitution included education under the Concurrent List?

- (c) ১৯৫২-৫৩ চনৰ মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগৰ সৰ্বমুঠ সদস্য সংখ্যা কিমান আছিল?

How many members were there in total in the Secondary Education Commission of 1952-53?

- (d) কোনটো শিক্ষা আয়োগে ভাৰতত সাধাৰণ বিদ্যালয় স্থাপনৰ পৰামৰ্শ দিছিল?

Which Education Commission recommended for the establishment of common school in India?

- (e) SUPWৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of SUPW.

- (f) অপাৰেচন ব্লেকব'ৰ্ড কি?

What is Operation Blackboard?

- (g) সৰ্বশিক্ষা অভিযানৰ এটা মুখ্য উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

Mention one important aim of Sarva Shiksha Abhiyan.

(3)

- (h) ৰাষ্ট্ৰীয় শৈক্ষিক গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ পৰিষদৰ যি কোনো এটা কাৰ্য লিখা।

Write any one function of the National Council of Educational Research and Training.

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (যি কোনো পাঁচটা) :
4×5=20

Write short notes on the following (any five) :

- (a) ভাৰতীয় সংবিধানৰ প্ৰস্তাৱনাৰ গুৰুত্ব
Importance of the Preamble of the Indian Constitution
- (b) মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগ (১৯৫২-৫৩)ৰ দ্বাৰা আঙুলিয়াই দিয়া ভাৰতীয় মাধ্যমিক শিক্ষাৰ আৰ্শ্বোৰাহসমূহ
Defects of the Secondary Education of India as pointed out by the Secondary Education Commission (1952-53)
- (c) নবোদয় বিদ্যালয়
Navodaya Vidyalaya
- (d) আগতীয়া বাল্যকালৰ যতন আৰু শিক্ষা সম্পৰ্কে জনাৰ্দন ৰেড্ডী কমিটিৰ প্ৰতিবেদনৰ পৰামৰ্শাৱলী
Recommendations of the Janardan Reddy Committee Report on Early Childhood Care and Education

(4)

(e) সবশিক্ষা অভিযানৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ
Main characteristics of Sarva Shiksha
Abhiyan

(f) ৰাষ্ট্ৰীয় মুক্ত বিদ্যালয় শিক্ষা সংস্থা (NIOS)ৰ কাৰ্যাবলী
Functions of the National Institute of
Open Schooling (NIOS)

(g) ৰাষ্ট্ৰীয় মূল্যাংকন আৰু প্ৰত্যয়ন পৰিষদৰ ভূমিকা
Role of the National Assessment and
Accreditation Council

3. স্বাধীনতাৰ কালছোৱাত ভাৰতৰ শৈক্ষিক দৃশ্যপটৰ এক সংক্ষিপ্ত
বিৱৰণ দাঙি ধৰা। 10

Present a brief account of the educational
scenario of India at the time of
Independence.

অথবা /Or

বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা আয়োগে ভাৰতীয় শিক্ষাৰ ওপৰত
আগবঢ়োৱা মুখ্য পৰামৰ্শবিধী ব্যাখ্যা কৰা। 10

Explain the major recommendations of
the University Education Commission on
Indian education.

(5)

4. শিক্ষক ভাৰতীয় সংবিধানৰ সমৱতী সূচীত অন্তৰ্ভুক্তিকৰণৰ
কাৰণসমূহ কি কি? এই অন্তৰ্ভুক্তিকৰণৰ বিপক্ষে থকা মতামত
সম্পৰ্কে লিখা। 6+5=11

What are the reasons for inclusion of
education in the Concurrent List of the
Indian Constitution? Write about the
opinion against this inclusion.

5. (a) শিক্ষক শিক্ষাৰ ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিষদ বা NCTEৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা
কৰা। 5

Explain the role of National Council
for Teacher Education or NCTE.

(b) কোঠাৰী আয়োগে শিক্ষক শিক্ষা তথা প্ৰশিক্ষণ সম্পৰ্কে
কি কি পৰামৰ্শ আগবঢ়াইছিল? 5

What suggestions were given by
Kothari Commission regarding teacher
education and training?

6. (a) ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা অভিযানৰ সংগঠন সম্পৰ্কে লিখা। 5

Write about the organization of
the Rashtriya Madhyamik Shiksha
Abhiyan.

(b) ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা অভিযানৰ মূল উদ্দেশ্যসমূহ
কি কি? 5

What are the main objectives
of Rashtriya Madhyamik Shiksha
Abhiyan?

(6)

7. ৰাষ্ট্ৰীয় উচ্চতৰ শিক্ষা অভিযানৰ ঘোষণা কোন চনত কৰা হয় ?
এই অভিযানৰ মূল উদ্দেশ্যসমূহ কি কি ? ইয়াৰ কাৰ্য্যৱলী সম্পৰ্কে
আলোচনা কৰা। 1+5+5=11

In which year was the Rashtriya Uchchatar Shiksha Abhiyan announced? What are the main objectives of this Abhiyan? Discuss about its functions.

অথবা /Or

- বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগ গঠনৰ পটভূমি সম্পৰ্কে লিখা।
ভাৰতৰ উচ্চ শিক্ষাৰ বিকাশত বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ
ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 5+6=11

Write about the background of the formation of the University Grants Commission. Discuss about the role of the University Grants Commission on the development of higher education in India.

(7)

Paper : GE-6.2

(Human Rights Education)

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following questions :

- (a) ৰাষ্ট্ৰসংঘ দিৱস কিমান তাৰিখে পালন কৰা হয় ?

On which date is the UN Day celebrated?

- (b) UNESCOৰ উচ্চ শিক্ষা বিশ্ব সন্মিলনখন কেতিয়া অনুষ্ঠিত হৈছিল ?

When was the UNESCO's World Conference on Higher Education held?

- (c) মানৱ অধিকাৰৰ লগত জড়িত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ এটা মাধ্যম উল্লেখ কৰা।

Mention any one agency of the UNO concerned with Human Rights.

- (d) SHRCৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি ?

What is the full form of SHRC?

- (e) ভিয়েনা ঘোষণা কি ?

What is Vienna Declaration?

- (f) UNESCOৰ যি কোনো এটা কাৰ্য লিখা।

Write any one function of UNESCO.

(g) ৰাষ্ট্ৰীয় মানৱ অধিকাৰ আয়োগৰ বৰ্তমান অধ্যক্ষগৰাকী কোন ?

Who is the present Chairman of the National Human Rights Commission?

(h) সন্ত্রাসবাদৰ যি কোনো এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention any one cause of terrorism.

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : $5 \times 4 = 20$

Write short notes on the following :

(a) মানৱ অধিকাৰৰ পৰিসৰ

Scope of Human Rights

(b) ভাৰতবৰ্ষত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা

Need of Human Rights Education in India

(c) মানৱ অধিকাৰ আৰু বেচৰকাৰী সংস্থা

Human Rights and NGO

(d) ছপা মাধ্যম আৰু মানৱ অধিকাৰ

Print Media and Human Rights

3. মানৱ অধিকাৰ বুলিলে কি বুজা ? মানৱ অধিকাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে লিখা। $3+7=10$

What is meant by Human Rights? Write about the characteristics of Human Rights.

অথবা / Or

মানৱ অধিকাৰৰ বিভিন্ন তত্ত্বসমূহ কি কি ? ইয়াৰ যি কোনো এটাৰ বিষয়ে বহুলাই আলোচনা কৰা। $3+7=10$

What are the various theories of Human Rights? Explain in detail any one of them.

4. মহিলা উৎপীড়নৰ বিভিন্ন কাৰণ আৰু ইয়াৰ প্ৰতিকাৰৰ উপায়সমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $5+5=10$

Explain about the various causes of violence against women and measures to protect it.

অথবা / Or

সন্ত্রাসবাদ মানে কি ? সন্ত্রাসবাদৰ বিভিন্ন কাৰণ আৰু ইয়াৰ সমাধানৰ উপায়সমূহ আলোচনা কৰা। $5+5=10$

Define terrorism. Discuss its various causes and the ways to solve it.

5. শিশুৰ বিৰুদ্ধে কৰা উৎপীড়নৰ কাৰণসমূহ আৰু ইয়াৰ প্ৰতিৰোধৰ উপায়সমূহ কি কি ? আলোচনা কৰা। $6+6=12$

What are the causes of violence against children and measures to protect it? Discuss.

(10)

অথবা /Or

আঞ্চলিকতাবাদ কি? আঞ্চলিকতাবাদৰ ফলাফলসমূহ আলোচনা
কৰা। 4+8=12

What is regionalism? Discuss various
consequences of regionalism.

6. প্রাথমিক আৰু মাধ্যমিক পৰ্যায়ত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰা। 5+5=10

Discuss about the Human Rights Education
at the primary and secondary levels of
education.

অথবা /Or

মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰ
বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা। 5+5=10

Define Human Rights Education. Explain
briefly about its nature and scope.

7. বেচৰকাৰী সংস্থা বুলিলে কি বুজা? মানৱ সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত
জাতীয় স্তৰৰ বেচৰকাৰী সংস্থাসমূহৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা
কৰা। 3+7=10

What do you mean by NGOs? Discuss the
role of national level NGOs in protecting
Human Rights.

(11)

অথবা /Or

ৰাজ্যিক মানৱ অধিকাৰ আয়োগৰ গঠন, ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলীৰ
বিষয়ে আলোচনা কৰা। - 3+7=10

Discuss the composition, power and
functions of the State Human Rights
Commission.

Paper : GE-6.3

(Gender and Education)

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : 1×8=8

Answer the following questions :

(a) জৈৱিক লিংগ আৰু সামাজিক লিংগৰ মাজত যি কোনো এটা পাৰ্থক্য লিখা।

Write any one difference between Sex and Gender.

(b) সামাজিক লিংগৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

Write one characteristic of gender.

(c) লিংগ সামাজিকীকৰণ বুলিলে কি বুজা?

What do you mean by gender socialization?

(d) সন্মান বক্ষাৰ্থে কৰা হত্যাৰ এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention one cause of honour killing.

(e) সুপ্ত পাঠ্যক্ৰম কি?

What is hidden curriculum?

(f) শিশু মিত্ৰ বিদ্যালয়ৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

Write one characteristic of child-friendly school.

(g) যৌতুক বোধকৰণ আইন, ১৯৬১ৰ এটা বিধান উল্লেখ কৰা।

Mention one provision of the Dowry Prohibition Act, 1961.

(h) হিন্দু বিবাহ আইন, ১৯৫৫ত উল্লিখিত বিবাহ বিচ্ছেদৰ আৰ্জিৰ যি কোনো এটা কাৰণ লিখা।

Write one cause of appeal for divorce mentioned in the Hindu Marriage Act, 1955.

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : 4×5=20

Write short notes on the following :

(a) লিংগৰ ভূমিকাৰ প্ৰকৃতি

Nature of Gender Role

(b) আনুভূমিক লিংগ পৃথকীকৰণ

Horizontal Gender Segregation

(c) লিংগ সামাজিকীকৰণত পৰিয়ালৰ ভূমিকা

Role of the Family in Gender Socialization

(d) পিতৃতন্ত্ৰৰ প্ৰকৃতি

Nature of Patriarchy

(e) লিংগ অসমতা আৰু বিদ্যালয়

Gender Inequality and School

3. লিংগ পৃথকীকৰণৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা। লিংগ পৃথকীকৰণৰ সমস্যাটো সমাধান কৰিবলৈ বিদ্যালয়ত কেনেধৰণৰ পদক্ষেপ ল'ব পৰা যায়? $4+6=10$

Explain the concept of gender segregation. What steps can be taken in school to solve the problem of gender segregation?

অথবা /Or

- সামাজিক লিংগ পক্ষপাতিত্ব মানে কি? পৰিয়াল তথা বিদ্যালয়ৰ ভূমিকাই সামাজিক লিংগ পক্ষপাতিত্বৰ সমস্যা বৃদ্ধিত কিদৰে অৰিহণা যোগায়? ব্যাখ্যা কৰা। $2+4+4=10$

What is gender bias? How do the roles of family and school contribute in the increase of gender bias? Explain.

4. কন্যাজল হত্যা আৰু কন্যাসন্তান হত্যাৰ মাজৰ পাৰ্থক্যটো কি? এই দুটা সমস্যাৰ মূল কাৰণসমূহ কি কি? কন্যাজল হত্যা তথা কন্যাসন্তান হত্যা কিদৰে বোধ কৰিব পাৰি? $3+4+4=11$

What is the difference between female foeticide and female infanticide? What are the basic causes of these two problems? How can female foeticide and female infanticide be stopped?

5. বাল্যবিবাহ কি? কি কি কাৰণৰ বাবে ভাৰতত বাল্যবিবাহ সম্পন্ন হয়? বাল্যবিবাহৰ পৰিণতি সম্পৰ্কে লিখা। $2+4+4=10$

What is child marriage? For what reasons are child marriages held in India? Write about the consequences of child marriage.

অথবা /Or

- যৌতুক প্রথা বুলিলে কি বুজা? এই সমস্যাৰ বাবে কোনবোৰ কাৰক জগৰীয়া? যৌতুক প্রথা নিৰ্মূল কৰাৰ কেইটামান উপায় লিখা। $2+4+4=10$

What do you mean by the dowry system? Which factors are responsible for this problem? Write a few measures to eradicate the dowry system.

6. লিংগ সমতা কি? লিংগ সমতা শক্তিশালী কৰি তোলাত বিদ্যালয় তথা সমনীয়া দলৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা। $2+4+4=10$

What is gender equality? Explain the role of school as well as peer group in reinforcing gender equality.

অথবা /Or

- লিংগ অন্তর্ভুক্তি অভিগমন মানে কি? যি কোনো দুটা লিংগ অন্তর্ভুক্তি অভিগমন সম্পৰ্কে লিখা। $2+4+4=10$

What is gender inclusive approach? Write about any two gender inclusive-approaches.

7. মহিলা সংৰক্ষণ বিধেয়ক, ২০০৮ৰ পটভূমি সম্পৰ্কে লিখা।
এই বিধেয়কৰ মূল দফাবোৰ কি কি? মহিলা সংৰক্ষণ বিধেয়ক,
২০০৮ৰ এক চমু মূল্যায়ন আগবঢ়োৱা। 4+3+4=11

Write about the background of the Women's Reservation Bill, 2008. What are the main points of this Bill? Present a brief evaluation of the Women's Reservation Bill, 2008.
